

KÖTÜ AHLÂKIN ZARARI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytânir-racîm.

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîne hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidînâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْخَاصِرَةَ عِرْقُ الْكُلْيَةِ إِذَا تَحَرَّكَ أَذَى صَاحِبِهَا
فَدَاوُوهَا بِالْمَاءِ الْمُحْرِقِ وَالْعَسَلِ

(ك. عن عائشة)

RE. 97/1 (İnne'l-hâsırâte ırku'l-külyeti izâ teharrake âzâ sâhibehâ fedâvûhâ bi'l-mâi'l-muhrikı ve'l-asel) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri dünyada, ahirette cümlemizi saadete erdirsin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin... Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şeriflerinden bir demet okumak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, başta Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-u pâkine hediye olmak üzere; sonra onun cümle âline, ashabına, etbâına, ahabbâına, hulefâsına ve evliyâullah u mukarrabîn, sâdât ve meşâyih-ı turuk-ı aliyemizin ruhlarına; Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyyü'lMurtazâ'dan müteselsilen şeyhimiz Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'ne kadar, asırlar boyu yaşamış, irşad vazifesini yapmış, gelmiş geçmiş evliyâullah, mürşid-i kâmillerimizin, büyüklerimizin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, hayır hasenât sahiplerinin ruhlarına; bu beldede medfun bulunan enbiyâullah ve sâlihlerin ruhlarına;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan

Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olsun diye, bir Fâtîha, on bir İhlâs- ı Şerif okuyalım, onlara hediye edelim, öyle başlayalım!

.....

a. Böğür Ağrısı İçin İlaç

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabınının 97. sayfasındaki 1. hadis-i şeriftir.

Hâkim'in *Müstedrek*'inde kaydedilmiş, Hz. Aişe-i Sıddîka Validemiz tarafından, Peygamber Efendimiz'den rivayet olunmuş, bir tıbbi tavsiyedir.

Rivayete göre Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِنَّ الْخَاصِرَةَ عِرْقُ الْكُلْيَةِ، إِذَا تَحَرَّكَ أَذَى

¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.449, no:8237; Taberânî, *Mu'cemi'l-Evsat*, c.I, s.42, no:113; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.79; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.21, no:28174; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.250, no:6231.

صَاحِبَهَا، فَدَوِّاؤُهَا بِالْمَاءِ

الْمُحْرِقِ وَالْعَسَلِ

(ك. عن عائشة)

RE. 97/1 (*Inne'l-hàsrâte ırku'l-külyeti, izâ teharrake ezâ sâhibehâ, fedevâühâ bi'l-mâi'l-muhrikı ve'l-asel*)

(*Inne'l-hàsrâte*) “*Hâsıra*, insanın böğründe, yanında olan bir hastalık, ağrı; belki böbrek ağrısı. Böbrekler de insanın beline doğrudur. Ağrısı olanlar bilirler böbrek ağrısı zor bir ağrıdır, insanlar taş düşüreceği zaman çok ızdırap çeker. Allah sıhhat ve âfiyette dâim eylesin, elem keder göstermesin... Hastalarımıza da acilen şifalar ihsân eylesin...

(*Inne'l-hàsrâte ırku'l-külyeti*) “Böğür ağrısı, yan taraf ağrısı buradaki böbrek damarından dolayı olur. (*İzâ teharrake ezâ sâhibehâ*) Bu, hareket ettiği zaman sahibi acı, ızdırap çeker. (*Fedevâühâ bi'l-mâi'l-muhrikı ve'l-asel*) Bunun tedavisi, ateşte ısıtılmış sıcak su ve bir de baldır.”

“—Balla sıcak su içerse, şifa bulur.” diye tavsiye etmiş oluyor Peygamber SAS Efendimiz, Hz. Âişe Validemiz’in bize rivayet ettiğine göre.

Peygamber Efendimiz SAS, bazı tıbbî tavsiyelerde bulunmuş, bazı ilaçları tavsiye etmiştir. Bu ilaçların arasında bal da vardır. Zaten balın içinde şifa olduğu Kur’ân-ı Kerîm ayetinde geçiyor:

فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ

(النحل: ٦٨)

(*Fîhi şifâün li'n-nâs*) “Onda insanlar için şifa vardır.” (Nahl, 16/68)

Gerçekten de bal çok kıymetli bir maddedir. Laboratuarda tahlili yapıldığı zaman çok değerli, çok kıymetli, çok şifalı ve çok enerji verici olduğu görülüyor. İçinde çok kıymetli bazı maddelerin bulunduğu bugünün ilmince de biliniyor, söyleniyor. Peygamber Efendimiz bazı hastalıkların tedavisi için bal şerbetini tavsiye etmiş. Hatta birisi:

“—Yâ Rasûlallah! Karnım ağrıyor, çok rahatsızım.” diyor,

“—Bal şerbeti iç.” diyor. O şahıs bal şerbeti içip geliyor; “—Yâ Rasûlallah, geçmedi.” diyor.

“—Bal şerbeti içmeye devam et.” diyor. Tekrar içiyor, geliyor;

“—Rahatsızlığım geçmedi, ya Rasûlallah.” diyor.

“—Allahu Teâlâ Hazretleri yalan söylemez, Kur’ân-ı Kerîm yalan söylemez, bal şerbeti içmeye devam et!” diyor.

Üçüncü tavsiyeden sonra geliyor, rahatsızlığının geçtiğini Peygamber SAS Efendimiz’e bildiriyor.

Buradan anlıyoruz ki bal şifalıdır. Şifa için de biraz devam etmek lazımdır, hemen bıçak gibi kesilmeyebilir. Alınan şifalı malzemenin, insanın sağlığına etki yapması için, zamanın

geçmesi gerekiyor. Her şeyin bir zamanı var. Şifanın da oluşması için zaman gerekiyor.

Tohumu ekiyorsun, bitmesi için zaman lazım. Meyve oluyor, olgunlaşması için zaman lazım. Ocağa tencereyi koyuyorsun, pişmesi için zaman lazım. Yumurtanın üstüne tavuk oturuyor, civciv çıkması için zaman lazım. Biraz da zamanı nazar-ı dikkate almak, sabretmek gerekiyor.

“—Dua ettim, olmadı.” demek doğru değil. “Allah benim duamı kabul etmiyor.” diye düşünmek doğru değil.

“—Dua ile istediği şey olmayınca, sakın sizden biriniz, ‘Ben dua ettim de olmadı.’ demesin. Gecikti demesin!” diyor. Peygamber Efendimiz.

Devam etmek, sabretmek lazım, şifa yavaş yavaş oluşur, gelişir, bakarsınız istediğiniz olmuş, el-hamdü lillâh. Demek ki oluyormuş, o zaman anlarsınız.

Peygamber Efendimiz sabırlı davranmayı tavsiye ediyor. Ben de hayat tecrübelerimden aynı şeyi tavsiye ediyorum. Dua edince duanın tesirini bekleyin, sabredin, Allah’ın izniyle olacak.

Kardeşlerimizden birinin evli bir kızı vardı, fakat yıllardır çocuk sahibi olamıyordu. Muradına nail olabilmesi için beş yüz Yâsîn okudular, şimdi dua ediyor:

“—El-hamdü li’llâh tamam, bebek olacak inşaallah, alâmetleri belirdi.” diyor. Onun için sabretmeli, dua etmeli.

Hız. Ali Efendimiz hafızasının zayıflığından, Peygamber Efendimiz’e dert yandı:

“—Yâ Rasûla’llah, unutulurum!” dedi.

Peygamber Efendimiz de ona dua buyurdu ve dedi ki:

“—Perşembeyi cumaya bağlayan geceler kalk, namaz kıl, şu duayı oku.”

Hz. Ali Efendimiz, o duaya devam etti, hafızası kuvvetlendi. Ama biraz müdavim olmak, devam etmek lazım. Sebatlı deniliyor bu çeşit insana...

Sebat ne demek?

Bir yerde biraz tahammül etmek, devamlı durmak demek. *Sebat*, güzel huylardan bir tanesidir, sabrın bir çeşididir. Bir şeyin üzerinde, biraz sabretmek, devam etmek, sabit durmak, “hemen olmadı” diye değiştirmemek, vazgeçmemek. Bu güzel bir huydur. Duada da biraz sebat etmek lazım.

Hem de Peygamber Efendimiz SAS, “Dua ederken ısrarla isteyin!” diyor. Hatta, “Duada inşaallah demeyin!” diyor.

Duayı inşaallahla söylemeye alışmışız:

“—İnşallah büyük bir adam olursun.” diyoruz. *İnşaallah* ne demek? “Allah dilerse” demek.

Allah dilemezse zaten bir şey olmaz. Peygamber Efendimiz:

“—Duada inşaallah demeyin, Allah’ın dilemesine bırakmayın.” buyuruyor.

İsteyeceğini kuvvetli, sağlam bir şekilde iste, bekle; Allah-u Teâlâ Hazretleri verir.

Kur’ân-ı Kerîm’de Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin

vaadi var:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(*Ve kàle rabbükümü'd'unî estecib leküm*)

“Rabbiniz şöyle buyurdu: Ey kullarım, bana dua edin; ben duanıza karşılık veririm, duanızı kabul ederim.” (Mü’min, 40/60) diye

Bu isticâbe, yani duanın olması, duada istenen şeyin verilmesi nasıl olur?

O Allah’a ait bir şey, şeklinin nasıl olacağını Allah biliyor. Onun için biz duaya devam edeceğiz, moralimizi bozmayacağız. “Kabul olmuyor; ettim, ettim olmadı.” demeyeceğiz.

Biz askerdeyken, arkadaşımızın birisi yanımıza geldi, cebine dinî bir kitap koymuş, ucu görünüyor, yani boş zamanı olsa, cebinden çıkarıp okuyacak. Güzel bir huy, siz de böyle yapın. Yanınızda daima okunacak bir kitap bulunsun. Boş bir zamanınız oldu mu, hemen açın okuyun. O kitap bitsin, diğeri başlasın, sonra diğeri.

Bir arkadaşım var, ihvanımızdan bir kardeşimiz:

“—Müesseseme bir müdür aldım, üç kitabı birden okuyor.” diyor.

Üç kitabı birden okuyormuş. Bazen böyle çok süper insanlar oluyor, üç insanla birden konuşuyor. İki telefonu alıyor, bir ona laf yetiştiriyor, bir buna laf yetiştiriyor, çok meziyetli insanlar oluyor. Kısa zamanda şu

kitabı okumuş, bu kitabı okumuş, aferin.

Hızlı okumak hayatımızın çok önemli bir işi. Hepimiz hem okuyacağız, hem hızlı okuyacağız, hem çok şey okuyacağız; çünkü bilinmesi gerekenler çok fazla. Onun için okumanın sürati bile önemli.

İstanbul'dan Ankara'ya kaç günde gidersin? Yaya gidersen üç ayda gidersin. At arabasıyla gidersen, bir ayda gidersin, külüstür bir arabayla gidersen iki günde gidersin. Orta bir arabayla gidersen, bir günde gidersin. İyi bir arabayla gidersen, beş altı saatte gidersin. Bir otobüsle, lüks bir arabayla gidersen, üç saatte gidersin. Vasıtanın sürati çok önemli. Okumanın da süratli olması lazım, çünkü çok şey okumamız gerekiyor.

Kur'an'ı, hadîs-i şerifleri, Peygamber Efendimiz'in hayatını, ahlâkını, öğrenmemiz gerekiyor. Bunlar önemli! Haramları öğrenmemiz gerekiyor, su gibi. "Say bakalım haramları!" Şıkır şıkır, şıkır şıkır saymalı, bunlar yapılmayacak! Say bakalım helalleri; tıklar tıklar, tıklar tıklar bunlar yapılacak, sevaplı, kaçırılmaz. Bunların hepsini bilmek zorundayız. Fıkıh bilmemiz lazım. Daha bu dünyada yaşamamız için gerekli, birçok bilgi var. Hâsılı, hepimizin çok okuması, hızlı okuması, çok şey öğrenmesi gerekiyor.

Yan, böğür rahatsızlığı. Bu, umumi damarın hareketindedir. Hz. Âişe Anamız, "O zaman, sıcak suyla, balla tedavi olun, geçer." diye Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerifini nakletmiş.

Hız. Aişe Validemiz tıbbî konuları çok severmiş, hatırında güzel tutarmış, epeyce hekimlik bilgisi varmış.

Balın şifa olduğunu öğrendik. Kur'ân-ı Kerîm'de Allah, "Balda şifa var." diyor. Demek ki vardır. "İçince sabretmek, biraz devam etmek lazım." dedik. Acele etmemek, hemen olmuyor diye bırakmamak lazım. Oluyor.

Küçükken, hatırlıyorum, bizim kaz, bahçede yumurtaların üstüne çıktı, yattı, oturdu. Uzun zaman geçti, "Biz olmadı, günü geçti zannettik." Meğer olmuş, kazın yumurtası tavuğunki gibi değilmiş, yumurtadan yavru meydana gelmiş.

Sabretmek lazım. Bala da devam etmek lazım!

Peygamber Efendimiz başka ne şifalı şeyler tavsiye ediyor? Çörek otunu çok tavsiye ediyor. Çörek otu susam gibi, küçük ama rengi siyah olan, çöreklerin üstüne konulan bir ot. O da çok şifalı. Hatta Amerika'da, "Müslümanların peygamberi buna şifalı demiş." diye incelemeye almışlar, AIDS hastalarına, belli miktarlarda çörek otundan yedirmişler, onlara bile fayda etmiş. Çörek otu evinizde, sofranızda bulunsun, hastalarınıza tavsiye edin. Peygamber Efendimiz'in, "Ölümden ve ihtiyarlıktan başka her hastalığa şifadır." diye, onun hakkında da methi ve tavsiyesi var.

Evet, şifalı şeyler var. İnsan bunları aramalı, bulmalı, kullanmalı. Sıhhate uygun gıdaları almaya dikkat etmeli. Hele bu devirde, sıhhate uygun gıda meselesi çok önemli. İnsan sıhhate uygun olmayan malzemelerle yapılmış şeyleri

yediği içtiği zaman, zararlı olduğunu biliyoruz.

Kimyevî maddeler, birtakım gübreler kanser yapıyormuş. Mesela ekmek, doğrudan doğruya fueloil püskürtülerek, ısıtılarak pişiriliyorsa, o zaman ekmeğin üzerinde karbon, yani kömür taneleri, zerreleri birikiyormuş. O, sıhhate zararlı oluyormuş. Doğrudan doğruya ateşle karşı karşıya gelmeyecek şekilde pişirilmesi, sıhhatliymiş. Odun kömürüyle olanı sıhhatliymiş. Bunlara dikkat etmek, her şeyin tabîî olanını, sıhhatlisini, güzelini bulmaya çalışmak lazım. Sıhhate önem vermemiz lazım. Neden?

Sıhhat, bedenın bakımı demektir. Bu beden bize emanet olduğu için, bedene güzel bakmamız gerekiyor. Bu bize Allah tarafından emanet edilmiş bir varlık. Elimiz, ayağımız, gözümüz, kulağımız... Biz bunu hor kullanmayacağız, bakımsız bırakmayacağız, istirahatlı bırakmayacağız. Her şeyi yerli yerince, gayet güzel bir şekilde yapmaya çalışacağız. Uyku zamanında uyku, ibadet zamanında ibadet, istirahat zamanında istirahat, çalışma zamanında çalışma, bunlara dikkat etmemiz gerekiyor.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:²

الْعِلْمُ عِلْمَانِ: عِلْمُ الْأَدْيَانِ، وَعِلْمُ الْأَبْدَانِ.

(El-ilmü ilmâni) İlim iki tanedir: (İlmü'l-ebdân) Birisi vücudun sıhhatini, bedenın sıhhatini nasıl koruyacağını, tedaviyi nasıl yapacağını, hastalıktan nasıl kurtaracağını insana gösteren

² Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.142; İmam Şâfiî'den.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.756, no:1765.

ilim. Yâni, tabâbet... (Ve ilmü'l-edyân) “Biriside din ilmi.”

Bedenin sıhhati çok önemli. Onun için eski evliyâullah büyüklerimiz ve mürşid-i kâmillerimiz, sûfiyye, büyük şeyhler, tıbbâ çok önem vermişlerdir.

Manisa’da bir mübarek zâtın, Muslihiddin Merkez Efendi’nin mesir macunu yaptığını; mikropları daha Avrupalılar bulmadan, Akşemseddinzâde Hazretleri’nin bulduğunu biliyorsunuz. İbrahim Hakkı-i Erzurûmî Hazretleri’nin kitabındaki, tıbbî bölümleri biliyorsunuz. “Ne kadar güzel şeyleri tesbit etmişler.” diye, hep hayretle okuyoruz.

Sıhhatimize dikkat edeceğiz, vücudumuzu koruyacağız, vücudumuzu yıpratmayacağız. Yıprattığımız zaman emanete hıyanet etmiş oluruz. Kur’ân-ı Kerîm emanete riayetin çok önemli olduğunu bildiriyor. Vücudumuz da emanet olduğu için, onu da koruyacağız.

Adam içki içti, midesini deldi, korumadı. Sigara içti, ciğerini kurum doldurdu, zifir doldurdu, hastalandı. Bunların vebali var, sorgusu suali var.

“—Canım kendi vücudum, ne istersem öyle yaparım!” diyemez, vücudunu kollaması lazım.

Onun için, “Sigara içmeyin!” diyoruz. Doktorlar sigaranın insanı yavaş yavaş öldürdüğünü, söylüyorlar. Yavaş zehir.

İçki içmeyeceğiz. İçki içmemenin gerektiğini, dinimizde içkinin haram olduğunu herkes

biliyor. Ama sigaraya gelince, birçok kimse sigara içiyor. Camiye geldiği, hacca gittiği halde, hafız, hoca, hatta bazısı şeyh olduğu halde içiyor. Halbuki zararlı. Zararlı olan şeyin içilmemesi lazım. O bakımdan küçük gibi görünse de sigara içmemeye de dikkat edin.

b. İçki Bütün Kötülüklerin Anahtarıdır

İçki ile ilgili bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz'in ifadesi şöyle:³

إِنَّ الْخَبَائِثَ جُعِلَتْ فِي بَيْتٍ فَأُغْلِقَ عَلَيْهَا، وَجُعِلَ
مِفْتَاحُهَا الْخَمْرُ، فَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ وَقَعَ
بِالْخَبَائِثِ

(عب. عن معمر عن أبان رفع الحديث)

RE.97/2 (*Inne'l-habâise cuilet fî beytin feuglika aleyhâ, ve cuile miftâhuhâ el-hamrû, femen şeribe'l-hamra vekaa bi'l-habâis.*)

(*Inne'l-habâise cuilet fî beytin*) “Habis olan şeyler; kötü, fena, pis olan şeyler hepsi bir eve tıkıldı. Kötülüklerin hepsi bir evin içine dolduruldu, tıkıştırıldı. (*Feuglika aleyhâ*) Kapısı da kapandı, üstü de kilitlendi.”

Kötülükler ne yapılmış oluyor? Hapsedilmiş oluyor.

³ Abdürrezzak, *Musannef*, c.IX, s.238, no:17068; Ma'mer Eban'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.357, no:13217; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.250, no:6232.

(*Ve cuile miftâhuhâ el-hamru*) “Bu kötülüklerin kapısının anahtarı, içki kılındı. İçki bu kapının anahtarıdır. (*Femen şeribe'lhamra*) Kim içki içerse, (*vekaa bi'l-habâis*) kötülüklerin ta içine düşer. Bütün kötülüklerin içine düşer.”

Meşhur bir başka hadîs-i şerif daha var:⁴

الْخَمْرُ أُمُّ الْخَبَائِثِ

(طس. عن ابن عمرو)

(*El-hamru ümmü'l-habâis*) “İçki, bütün kötülüklerin anasıdır.”

Bir âbid adam varmış, dağ başında ibadetle meşgulmüş. Vaktini Allah’a güzel ibadet ederek geçiriyormuş. Bir gün şehre inmiş. “Bu âbid, Allah’a güzel kulluk ediyor, sevap kazanıyor.” diye şeytan kandırmak istiyor. “Eyvah! Sevap kazanacak cennete gidecek, ben bunu kandıramadım.” diye peşine düşüyor.

Şeytan hepimizin peşinde. Hepinizin içinde ve dışında! Aldatmak, kandırmak istiyor. Sizi Allah’a âsi yapmak, günaha bulaştırmak, haramlara düşürmek istiyor. Sizi helalleri yapmaya tembelleştirmek, uzak tutmak istiyor. Neden yapıyor bunu? İmtihan. Allah’tan böyle bir bela. Allah’ın belası, şeytan! Ne yapıyoruz? Allah’a sığınıyoruz:

(*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.*) “Kovul-

⁴Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.247, no:1, 4; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.81, no:3667; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.68, no:57; Abdullah ibn-i Amr ibnü'lAs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.523, no:13183, 13246; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.205, no:1225; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XII, s.417, no:12215.

muş, taşlanmış, cennetten çıkartılmış şeytandan Allah'a sığınırım.”

Bir gözü kör ama insana musallat. Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“Şeytan sizin düşmanınızdır, onun düşman olduğunu bilin, tedbirinizi alın.” diye Kur’ân’ı Kerîm’de bize bildirmiş.

Ona da fırsat vermiş. Neden böyle yaptı Rabbimiz? Hiç ona fırsat vermeseydi ya!”

Bu dünya imtihan dünyası olduğu için ona da şeytanlık yapma fırsatı vermiş, serbest. Kâfir kâfirliğini yapıyor, şeytan şeytanlığını yapıyor. İnsan da aklını kullanacak, imanının emrettiği, güzel işleri yapacak; aklının, mantığının, imanının uygun görmediği işlerden kendini tutacak ki imtihanı kazanacak.

Tutmazsa günaha düşebilir, şeytana uyabilir, haramı işleyebilir. İmtihan dünyası olduğundan her şey mümkün. Onun için gözümüzü açmamız, şeytanın bizim içimizde, dışımızda, etrafımızda dolaştığını bilmemiz lazım.

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:

“—Şeytan, kuzu gibi olan insanoğlunun, kurdudur. Kurt nasıl kuzuyu parçalar, yemek ister, köpekler olmasa, çoban olmasa, atlayacak, yiyecek!.. Çoban var, köpeklerden korkuyor, yanaşamıyor ama dağda, ormanda, sürüden ayrılmış bir koyun, keçi, kuzu buldu mu yakalar, parçalayıverir. Onun için, şeytandan korunmanın, kurtulmanın çaresi, sürüden ayrılmamaktır.

Sürü ne demek?

Cemaat. İnsan cemaatten ayrılmazsa, şeytandan korunur. Peygamber Efendimiz; “Cemaatten ayrılan o tek kişiye şeytan saldırır. İki kişiye, biraz daha zor saldırır. Üç kişi oldu mu saldıramaz.” diyor. Demek ki en aşağı üç kişi dolaşmak lazım, çok yalnız olmamak lazım. Yalnız oldu mu gelir, başına dikilir, kötülükleri emreder. Kandırmaya girişir, saldırmaya başlar.

Şeytan o âbidin peşine düşmüş. Dağda ibadet ediyordu. Dağda ibadet kolaydır. Mağarada ibadet etmek, camide namaz kılmak kolaydır. Ramazan’da müslüman olmak kolaydır. Dışarıda, kötülüklerin arasında müslüman olmak zordur. Çarşıda pazarda müslüman olmak zordur.

Camide herkes Kur’an okuyor, tesbih çekiyor, hayırlı şeylerle meşgul oluyor; burası Allah’ın evi. Burada bir şey olmaz ama çarşı pazarda şeytan dolaşıyor, cirit atıyor, oralarda dikkat etmek lazım.

Ramazan’da şeytanlar bağlanmıştı, tamam, Müslümanlığı kolay yaparsın. Ramazan’dan sonra şeytanın elleri ayakları çözülsün, şeytanlığına fırsat verilmeye başlansın, bakalım sen yine camiye gelebilecek misin? Yine Kur’an okuyabilecek misin, teheccüde kalkabilecek misin, hatmini indirebilecek misin? Yine hayrını hesanâtını yapabilecek misin?

Yapmıyor, yapamıyor. Nerede camilerin Ramazan’daki hâli, nerede Ramazan’dan sonraki hali? Neydi o günler? Ah Ramazan’da, neydi o günler?

Ramazan'da şeytanlar bağıydı, çözüldükten sonra saldırdı, kuzucukları kaptı, camide kuzucuklar azaldı. Ramazan'dan sonra da camiye gelebilenlere ne mutlu! Ötekilere ne oldu?

Şeytan getirtmiyor; bir bahane, bir sebep buluyor, herkesi aldatıyor.

Şeytan peşine düşmüş, o âbidi de aldatacak. Dağ başındayken, mağaranın içindeyken, güç yetiremedi, kalabalığın içinde aldatacak. Şeytan yüklendikçe, âbid kendisini tutuyormuş. “Yo o günahdır, bu haramdır, şu yasaktır!” diyor, yapmıyor. Güzel!

Sonunda, “Şu içkiyi iç.” diyor. O zaman içki haram değil, Peygamber Efendimiz zamanında haram oldu. İçki haram kılındı da küpleri sokaklara döktüler. Eskiden, “İçki haram.” diye söylenmemiş. İçkiyi içiyor, içince aklının kontrolü kalkıyor. Aklı ne diyordu, vicdanı ne diyordu? Şunu yap deyince, “Hayır o günah, haram, yapmam.” diyordu. İçkiyi içince aklın kontrolü gitti, zina işledi, adam öldürdü, mahvoldu. İçki içmeyle beraber bütün kötülükler geldi.

Bu hadîs-i şerifte Peygamber-i Zîşânımız, server-i kainat

Efendimiz SAS işte bunun için:

“—Bütün kötülükler bir yere tıklandı, onun anahtarı içkidir.” buyuruyor.

Hepsi bir yere tıkılmış, ne güzel. Bunun kapısını ne diye açıyorsun? Açmamak lazım.

Nasıl açılıyor, anahtarı ne? İçki. İçkiyi içtiği

zaman, bütün kötülükler kapıyı açanın üstüne çullanıyor. Kapı kapanmış, içerde yılanlar, çıyanlar, akrepler, kurtlar, aslanlar, kaplanlar, sırtlanlar, Bengal kaplanları, –üç metre boyunda turuncu renkli, çizgili– kara renkli parsler, insanın üstüne atlayabilecek bir dolu canavar, birçok kötülük... Kapıyı açtın mı, onların hepsi senin üstüne hücum eder. Ne yapacaksın?

İçki içmeyeceksin.

Şeytan işlerini kimlere yaptırıyor?

Bazı insanların içine giriyor, onun direksiyonuna geçiyor, o insanlara yaptırıyor. Bazı insanlar da şeytanın komutasında, onun kontrolünde otobüs veya otomobil gibi. Şeytan nereye kıvırırsa o tarafa dönüyor. Ne söylerse dediğini yapıyor. Onun için insanların da şeytanlaşmışları var, şeytanları var. Dinimiz içkiyi yasaklamış, onlar içki içmenin, içirmenin peşinde. Neden?

Onların iç direksiyonlarında şeytan var. Şoför mahalline oturmuş, onları götürüyor. Şeytan onların operatörleri, o çalıştırıyor. İçkiyi içirmek için çeşitli yollar...

Bunlardan bir tanesi ne?

“–Rakıda alkol miktarı fazlaymış ama birada çok azmış. Rakı içmezse bile bira içsin.”

Bazıları:

“–Hayır, aman sakın ha! Az da olsa, çok da olsa, bira da içkidir, içince sarhoş yapıyor, onu da içmesin. Bunu içki grubuna koyalım, satılması yasaklansın.” diyor.

Türkiye’de bir ara yasaklandı:

“—Bira da alkollü içki olduğu için, ancak meyhanelerde satılabilir. Bakkalarda, büfelerde satılamaz.” diye bir ara karar çıktı.

Bira fabrikaları var, büyük sermaye, onlar ürettiklerini nasıl satacaklar. Yeniden allem ettiler kallem ettiler, çalıştılar, çabaladılar, direksiyondaki operatörlerin emrinde çalıştılar. Ondan sonra bira alkollü içki sayılmadı, gazoz bâbından sayıldı. Meyveli veya asitli ve sair içeceklerin yanında, rafta yerini aldı.

Mahallenin çocukları top oynarken bile, kaportacının çırağı, 12 yaşındaki çocuk bile, öğle yemeğini yerken, susuzluğunu gidermek için gidiyor, meşrubat olarak bira alıyor. Küçük yaşta bira içmeye alışıyor, biracı oluyor.

Çarşamba pazarında, adam mallarını tezgâha yığıyor. Bir taraftan bağıyor:

“—Üç kilo domates şu kadar, iki kilo fasulye bu kadar...”

Bir taraftan da, elinde teneke bira, lıkır lıkır bir içiyor. Bir bırakıyor, bir içiyor, bir bağıyor, bir tartıyor, bir daha içiyor.

Ne yapıyorsun sen? Çalışıyor musun, kafa mı çekiyorsun? İş mi yapıyorsun, suç mu işliyorsun? Bir taraftan çalışıyor, tezgâhında alışveriş yapıyor bir taraftan da içki içiyor. Ne hayır kalıyor ne bereket...

Herkes şikâyetçiymiş. Genelkurmay Başkanlığı, askeriye bile, artık böyle düşünmeye başlamış. Çünkü gençler arasında içki ve uyuşturucu çok

yayılmış. Yayılır. Git o kapının anahtarını aç, ondan sonra da işi toparlamaya çalış.

İslâm ne yapıyor? İslâm hepsini bir yere tıkıyor, kapatıyor, hapsediyor, yasaklıyor. İslâm kötülükleri yasaklıyor, sen İslâm'ı yasaklıyorsun. O zaman, kötülükler serbest kalıyor. İslâm'ın elini kolunu bağlarsan şeytan serbest oluyor. O zaman, içki yayılıyor. İçki bütün kötülüklerin anası olduğundan, zina, hırsızlık, anarşi yayılıyor, anaya babaya isyan yayılıyor, memleketini sevmemek, vatan hainliği yayılıyor. Suç olarak neyi istemezsen hepsi yayılıyor. Neden?

Kapının ağzı açıldı, İslâm'ın eli kolu bağlandı.

“—Başını örtme! Sakal bırakma! Namaz kılma! Cumaya gitme!”

Ne oluyorsun? Pazar günü hıristiyanlar kiliseye giderken bir şey demiyorsun da, müslümanın Cuma namazına niye yasak koydun?

“—Cumaya gitme! Çalışmak daha kutsaldır!..”

Hayır! İbadet vaktinde çalışmak kutsal değil haramdır.

“—Vazife başında ölmek şehidliktir!..”

İnsan iman sahibi değilse, vazife başında da ölse, kırk defa ölse şehid olmaz. Mü'min olan insan, iyi niyetle, imanlı, iman yolunda bir çalışma yaparken ölürse, şehid olur. Öyle yalan dolan yok, eğri otursa bile insanın her şeyi doğru konuşması lazım.

İslâm hor görülüyor mu? Görülüyor. Müslümanlar horlanıyor mu? Horlanıyor.

Sakal takip ediliyor mu? Ediliyor. Yasak mı? Yasak. Niye yasak? İlericilik. İyi ama bizden daha ileri neresi? Batılılar daha ileri, Amerika, Avrupa ileri. Bakıyorsun Amerika'da, Avrupa'da polis sakallı, benim sakalımdan daha uzun, top sakallı, sapsarı o kadar. Polis, PTT bakanı, general sakallı. Kızılmıyorlar mı? Ne kadar gericiymiş bu Avrupalılar!

Bizimkilere öğretmeli:

“—Siz bu Avrupalılar'a uymayın, sizin haberiniz yok, bunlar gerici.” demeli.

Almanya'da PTT bakanı, polis müdürü sakal bırakmış, asker sakallı. Çok gerici adamlar, hafazanallah, Allah saklasın.

Bizim arkadaşlardan birisinin hanımı hastaneye gitmiş. Doktor muayene etmiş,

“—Röntgen çekelim.” demiş. “Şurada röntgen bölümü var, git oraya, röntgenini çeksinler.”

Röntgen bölümüne gitmiş. Röntgen teknisyeni kırmızı yüzlü, pos bıyıklı, babayiğit bir adam, turp gibi, pehlivan gibi...

“—Soyun!” demiş. Kadın şaşırılmış:

“—Niye soyunayım?”

“—Röntgenini çekeceğim, elbiseli olmaz.”

“—Benim röntgenimi çekecek bir kadın teknisyen yok mu?”

“—Sen bu kafayı değiştir, biraz Avrupalı ol.” demiş pos bıyıklı. İlericilik yapıyor.

Halbuki o kadın zaten Avrupalı, İngiliz. Bizim

arkadaş İngiliz ile evlenmiş, eşi de müslüman olmuştu. Bizim pos bıyıklı akıl öğretmeye, tereciye tere satmaya kalkıyor. Avrupa'yı gördü, Avrupa'da öyle bir şey yok. Kadın şaşırıyor.

“—Bir kadın teknisyen yok mu?” diyor.

Amerika'da orduda birisine, “Soyun, seni muayene edeceğiz.”

demişler.

“—Ne olacak?”

“—İç çamaşırın dâhil hepsini çıkaracaksın.”

Adamlar sakınmıyor, onlarda bizim gibi utanma, sakınma, sıkılma, peştamal örtünme yok.

“—Hadi bakalım çıkar her şeyini.”

“—Ben müslümanım, çıkaramam.” demiş, çıkarmamış, kabul etmişler.

Adam mahkemede, hakkını savunup;

“—Ben müslümanım, böyle yapmam günahdır.” deyince, hâkim;

“—Haklısın.” diyor.

Avustralya'da hükümet lisede mescid açıyor. Niye mescid açmış?

Bakmış müslüman olunca anarşi yok, uyuşturucu kullanmıyorlar, kavga etmiyorlar, halim selim, melek gibi oluyorlar. “Bu Müslümanlık iyi.” demiş, mescid açmış.

Bizde açılan mescidler kapatılıyor. Bir kere dedesi mezardan kalksa, “Utanmıyor musun mescid kapatmaya, ne zarar gördün?” diye bastonu kafasına indirir.

İkinci kurnazlık:

“—Karşıda mescid var, oraya gitsin.” diyor.

Külahımı çıkartayım da, sen ona anlat bunları. Dershaneden çıkacağım, akademinin kapısından aşağı ineceğim, bahçesinden çıkacağım, karşıda görünen camiye gideceğim 10 dakika olacak, 5 dakika da namaz kılacağım, 15 dakika. 10 dakikada da geleceğim, 25 dakika. Ne oldu? Öteki dersi kaçırdım.

Kimi kandırıyorsun sen? Sen mescidi resmen kapatıyorsun, işte o kadar. Sen dini, dindarları sevmediğinden, dindarların namaz kılmasını istemediğinden, kapatıyorsun. Ötekisi açmıştı, sevap kazandı. Sen kapattın ve belânı buldun. Hesabını vereceksin!

Karayolları genel müdürü, bizim arkadaşımız. Genel müdür olduğu zaman, alt katı mescid yaptı, cuma namazı bile kılınıyordu. Ondan sonra gelen Karayolları genel müdürü kapattı. Açan sevap kazanır, kapatan vebal yüklenir.

1960'tan önce talebelik yaptığımız zamanda, İktisat Fakültesi'nin altında, üniversitenin alt katında, kalorifer dairesinde bir mescidimiz vardı. Hukuktan, iktisattan, tıptan birçok arkadaşımız vardı, orada vakit namazlarını kıldık. Üst katlarda da dersaneler, üniversitelilerin çalışması için okuma salonları vardı, okurduk.

1960 İhtilâlı oldu, Sıddık Sami ilk önce orayı kapattı. Battı mı, ne oluyor? Alt katta bir küçük mescidcik. Sen onu kapattın da daha hayırlı bir şey mi yaptın? Ne oldu, müslümanın namaz

kılmasından ne zarar gördün? Müslümandan, namazdan bir zarar gördün mü? Sonra, “Gördüm.” desen bile, din ve vicdan hürriyeti yok mu? İbadet hürriyeti yok mu?

Bizim arkadaşlar Almanya’da çalışmaya başlıyor. Patron bakıyor, bu bir yerde eğilip kalkıyor. Yanına geliyor, soruyor.

“—Ne yapıyorsun sen böyle? Yere bir yatıyorsun bir kalkıyorsun, ne bu?”

“—Ben ibadet ediyorum.”

“—İbadet mi?”

“—Evet, bizim bu vakitte öğle namazını, şu vakitte ikindi namazını kılmamız lazım...”

“—Ya, öyle mi?” Hemen namaz için yer tahsis ediyor, mescit yapıyor. Misalleri var. “Olur mu böyle koridorda, olmadık yerde namaz kılmak? İbadet bu.” diyor, hemen fabrikasında yer ayırıyor. Alman bu, Batılı, Avrupalı.

Bizimkilere gelince, sorsan babası, dedesi müslümandır!

“—Benim dedem müftüydü, ben filanca sülâledenim.” diyecek.

Halbuki ilk işi namaza, sakala, çarşafa, başörtüye mani olmak...

“—Başörtünü açacaksınız!”

Niye açsın, inancının gereği.

“—Bu bir partinin sembolü, amblemi, aksiyonu.”

Yalan! O partiden de, şu partiden de, öteki partiden de, bütün hepsi başını örtmek istiyor.

Çünkü İslâm'da başı örtmek lazım. Kimi kandırıyorsun?

Şeytan insanın komuta merkezini ele geçirirse, operatörü olursa, onu kancasına kepeğine takarsa, böyle olmadık işler yaptırıyor. Sağı solu yıktırıyor. Allah, şeytanın şerrinden korusun.

Bütün kötülüklerin anahtarı neymiş? İçki...

İçki içtiği zaman, bütün kötülükler arkasından sökün ediyor, her şey berbat oluyor.

c. Kötü Ahlâk'ın Zararı

Hız. Ali RA Efendimiz'den rivayet edilmiş bir hadîs-i şerif. Allah Hız. Ali Efendimiz'in şefaatine cümlemizi nail eylesin. (Ve ricâluhû sikâton) buyrulmuş. "Hadisin râvîlerinin hepsi güvenilir, sağlam, rivayeti kuvvetli" demek.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِنَّ الْخُلُقَ السَّيِّئَ يُفْسِدُ الْعَمَلَ، كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.318, no:10777; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.247, no:8036; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.200, no:2991; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.54, no:12690; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.241: Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.100, no:1048; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.348; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.255, no:799; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLI, s.293; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.11, no:2074; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VII, s.281, no:40618; Ebü's-Şeyh, *el-Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.333, no:284; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.51; Ebû Hüreyre RA'dan. Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.136, no:314; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.443, no:7361; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.VII, s.252, no:6235.

العَسَل

(العسكري في الأمثال عن علي ورجاله ثقات)

RE. 97/4 (*Inne'l-huluka's-seyyie yüfsidü'l-'amel, kemâ yüfsidü'lhallü'l-asel.*)

(*Inne'l-huluka's-seyyie*) “Hiç şüphe yok ki kötü huy, (*yüfsidü'lamel*) insanın işlediği sevaplı işin sevabını ifsad eder, bozar.”

Yaptığı iş güzel ama kötü huy onun sevabını yok eder, ifsad eder, mahveder, berbat eder, fesada uğratar; (*kemâ yüfsidü'lhallü'l-asel*) sirkenin balı berbat ettiği gibi.”

Sirke ekşidir, balın içine koyarsan ne olur? Bal bozulur. Balın tadı kalmaz, kıymeti kalmaz. Balın içine, sirke girdiği zaman, baldan artık hayır, tat, fayda bekleme. Amelin, yapılan işin içine de kötü huy girdi mi, onu mahveder.

Kötü huylar nelerdir?

Kötü huylar çoktur. Meselâ kibir kötü huydur. Kendini beğenmek, büyük görmek; başkasını beğenmemek, küçük görmek. Bu kötü bir huydur. Bir adam kibirle bir şey yaptı mı sevabı olmaz.

Camiye geldi, göbeği kendisinden üç metre ileride gidiyor, Amerikan arabası gibi. Kasıla kasıla içeri girdi; sağa omuz vurdu, sola omuz vurdu. Cemaatten kimseyi beğenmiyor, kaşları çatık. İçeriye girdi, namaz kıldı. Kıldı ama kötü huyundan, kibrinden dolayı Allah amelini kabul etmedi. Girişini çıkışını, sağa sola bakışını, kaş göz çatışını, surat buruşturuşunu, dudak

uzatışını, yamukluğunu beğenmediğinden ameli kabul olmadı.

Sirkenin balın içine girmesi gibi. Allah'ın sevmediği bir huy.

Kibirli olmayacak, mütevazı olacak, insanları kardeş bilecek, sevecekti. Hepsine tepeden baktı, onu beğenmedi, bunu beğenmedi:

“—Bu fakirin burada işi ne? Bu niye ön safa gelmiş? Şu kenara çekilsin, ben ondan daha yüksek mevkideyim.” diyerek kibirlendiğinden ameli kabul olmadı.

Adam zengin ama kötü huylu, hayrı verirken gösteriş yapıyor. Gösteriş de kötü bir huy; riyakârlık, ikiyüzlülük, çalım satmak kötü bir huy. Fakire hayrı yapıyor ama fakirin burnundan getiriyor:

“—Eksik olsun senin hayrın, istemem senin paranı!” diyecek noktaya getiriyor ama diyemiyor zavallı.

Fukara kısmı biraz ezik olur. Onun yerinde ötekisi olsa kavga eder ama işte o alan taraf olduğu için ses çıkaramıyor. Öteki para vermesine rağmen çok üzmüş oluyor. O zaman sevabı kalmıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de ne buyuruyor?

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

لَ تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

(البقرة: ٢٦٤)

(*Lâ tübtîlû sadakâtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ*)
“Verdiğiniz sadakaları, zekâtları başa kakarak,
eza vererek bâtıl hale, boş hale getirmeyin!”
(Bakara, 2/264)

Sadaka verilmiş, sadaka sevabı yok. Zekât verilmiş, zekâtı kabul edilmemiş. “Boş hale getirmeyin, iptal etmeyin, bâtıl duruma düşürmeyin!” diyor. Başa kakınca, üzünce, eza verince kabul olmuyor.

Hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz’in ikaz buyurduğu gibi, kötü huylar amelin sevabını götürüyormuş. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi kötü huylardan kurtarsın, güzel huylara sahip eylesin...

Güzel huylar nelerdir?

Merhamet güzel huydur, iyilikseverlik güzel huydur. Sabırlılık, cömertlik, geçimlilik güzel huydur. Affetmek, bağışlamak güzel huydur. Allah böyle güzel huylara sahip eylesin. Kötü huylardan cümlemizi korusun, kurtarsın.

İnsanlar cennete en çok güzel huyundan, takvâsından dolayı girecek. Kötü huylarından dolayı da çok cezalar çekecekler. Onun için bu kötü huyların atılması, iyi huyların öğretilmesi lazım. Bu nasıl olur? Eğitim ile olur.

Bir at varmış; çok iyi, boylu postlu, küheylan, yakışıklı, hızlı ama tren sesi duydu mu çok ürküyormuş. Tren bir düüt diye çalmaya başlamasın, hayvancağız ürküyor üstündeki adamı küt yere atıyormuş. Sahibi kamçıyı eline alıyormuş, vur Allah’ım vur! Hayvanı fena halde dövüyormuş.

Bir daha tren geçtiği, yine bir düdük çaldığı zaman, bu sefer hayvan iki türlü korkuyor. Bir; trenin düdüğünden korkuyor, iki; yiyeceği dayaktan korkuyor. İki misli korkmaya başlıyor.

Sahibi dövmüş, dövmüş, dövmüş, atı ıslah edememiş. “Huysuz” diye atı ucuz bir fiyata satmış. Bir at terbiyecisi bunu almış. Cebine şeker koymuş, yularından tutmuş, başını okşayarak, yelesini sıvazlayarak, “Aslanım!” diyerek, iltifat ederek tren istasyonuna götürmüştü.

Tren oradan geçtiği, düdük çaldığı zaman at ürktü mü, cebinden şeker çıkarıp ata yalattıymış. Yine tren geçip at ürktüğü zaman yine şeker yalattıymış. Bu sefer at, “Tren geçse, düdük çalsa da şeker yalasam!” demeye başlamış, ıslah olmuş, sahibinin eline bakmaya başlamış.

Bu nedir? At terbiyecisinin bir hayvanı terbiye etmesidir. At terbiye olur da insanoğlu terbiye olmaz mı? Çok daha güzel terbiye olur ama terbiye edecek terbiyeci lazım.

Cennet-mekân Mehmed Zahid Kotku RA Hocamız öyle derdi:

“—İnsanoğlu terbiyeye daha yatkındır ama terbiye edecek mürebbî lazım!”

Mürebbî ne demek? Terbiye edici demek. Mürşid lâzım, mürebbî lazım ki onu terbiye etsin, kötü huylarını atsın, iyi huyları alsın.

Onun için dervişin şeyhine teslim olması lâzım. Şartı o. Çünkü dervişini terbiye edeceği zaman,

“Şöyle yap!” diyecek veya “Böyle yapma!” diyecek. Hoşuna gitmeyen bir şeyden kalkar giderse terbiyeyi alamaz. Dervişliğin ilk şartı teslim olmaktır. Şeyhe teslim olacak ki, “Dur!” dediği yerde dursun, “Yap!” dediği işi yapsın, terbiyesi olsun.

d. Aziz Mahmud-u Hüdâî'nin Hikâyesi

Meselâ Üftâde Hazretleri, Aziz Mahmud-u Hüdâî Hazretleri'ni nasıl terbiye etmiş? Aziz Mahmud-u Hüdâî Hazretleri alim bir zât olduğundan, bir de Bursa'nın kadılığını yaptığından, onurlu, izzetli, itibarlı bir insan... Herkes elini öpüyor, “Kadı Efendi Hazretleri” diyor, karşısında hürmet gösteriyor. Hem alim, hem kadı diye hürmet gösteriyorlar.

Kendisi Üftade Hazretleri'ne derviş olmak istemiş. Üftade Hazretleri, “Sokak aralarında ciğer satacaksın.” demiş. Neden yaptırıyor bunu? Kadı adam işportacılık yapar mı? Seyyar esnaflık yapar mı? Hadi seyyar esnaflık yapsın da, ciğer satar mı? Ciğeri eline alacak, eli kanlanacak, kediler arkasından miyavlayacak, bunun yarım okkasını kesecek ve saire...

“—Yapamam!” diyebilir.

O da;

“—Yapamazsan sen bilirsin, buyur kadılığa devam et!” der.

Ama o, “Şeyhim ne derse yaparım.” demiş, ciğer satmış. Bakmış ciğer satabiliyor, bu imtihandan geçti.

“–Tekkenin yüznumaralarını, tuvaletlerini temizleyeceksin! Hadi bakalım, su dökeceksin, temizleyeceksin, süpüreceksin, sularını dolduracaksın.” diyor.

Onu da yapıyor. Bursa kadısı, Üftade Hazretleri’nin tekkesinin tuvaletlerinde, tuvalet temizleyiciliği yapıyor.

Bir gün tuvaletleri temizlerken, bir davul zurna sesi duymuş. Gümbür de gümbür, gümbür de gümbür. Yer gök inliyor.

“–Hayrola ne oldu?” demiş.

“–Bursa’ya yeni kadı geldi.” demişler.

Aziz Mahmud-u Hüdaî ayrılınca, hükümet yeni kadı tayin etmiş. Ahali davulla zurnayla, merasimle yeni kadı efendiyi karşılıyor. Bir hürmet, bir iltifat, bir itibar...

Aziz Mahmud-u Hüdaî’nin yüreği cız edivermiş, içinden üzülmüş.

“–Hangi kafaya uydun da buraya geldin, bu tuvalet temizleyiciliğine başladın? Orada ne güzel kadılık yapıyordun, namazını kılıyordun, Allah’ın emrini tutuyordun yine, ne diye buraya geldin? Bıraktın o makamları, şimdi burada, ‘yok efendim el alemin pisliğini arıtacağım, akıtacağım; yok tuvaleti temizleyeceğim, su dolduracağım, ibriklere su yetiştireceğim.’ Senin şânına yakışır mı? Bak nereden, nereye düştün?” diye içinden geçirmiş.

Bunları içindeki nefsi söylüyor. İnsanın nefsi var ya, razı gelmiyor, böyle söylüyor. Biraz üzülmüş ama nefsinin oyununu da anlamış:

“—Yok, şeyhim ne emrederse yapacağıma dair söz verdim, sen beni kandırmaya çalışıyorsun.” demiş. “Bu nefsin oyunu, şeytanın oyunu, hiç itibar etmemek lazım” diye düşünmüş, hatta; “Değil süpürgeyle, sakalımla süpürürüm.” demiş. Yere eğilmiş, sakalını yere süreceken, arkasından bir el yakalamış. Dönmüş bakmış ki şeyhi...

“—Evlâdım, sakal sünnettir, muhteremdir, böyle işte kullanılmaz, gel tamam, imtihanı kazandın.” demiş.

Bak nasıl terbiye ediyor?

Kibrini, kendini beğenmişliğini bıraksın diye, kibrine, kendini beğenmişliğine ters gelen işi yaptırıyor.

Bazı insan var, karısını döver.

“—Niye dövdün?”

“—Dövmemem lazımdı ama dayanamadım dövdüm.”

“—Dövdün ama yarın Allah hesabını soracak. Dövmek yok, isyan etmeyen kadını dövmek yok. Ne diye dövdün? Elbette, onun hesabı olacak. Dövmemen lazım”

“—Kendime hâkim olamadım.”

Hâkim olmayı öğreneceksin. Kendini yenmeyi, nefsine uymamayı öğreneceksin. Gazaplandığı zaman kendisini tutmak, gazabına hâkim olmak; o da bir güzel huy...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi affedici olmaya teşvik buyuruyor:

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَآظِمِينَ
الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

(آل عمران: ١٣٤)

(*Ellezîne yünfiküne fi's-serrâi ve'd-darrâi ve'l-kâzîmine'l-gayza ve'l-âfîne ani'n-nâs, va'llâhu yuhibbü'l-muhsinîn*) [O takvâ sahipleri ki, bollukta da, darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.] (Âl-i İmrân, 3/134)

(*Kâzîmîne'l-gayz*) Buna öfkelerini yutmak derler. Kızgınlığını yuttu, yapmıyor, kızmıyor.

Bunlar birer terbiye meselesidir. Bunlar öğretilir, öğretilir, öğretilir insan sonunda öyle güzel bir insan olur. Yunus Emre'nin şiirlerinde söylediği gibi, Koyundan yavaş olur, gözü yaşlı olur, tatlı dilli olur, güleç yüzlü olur, hayırsever olur, yardımsever olur, hizmet ehli olur, affedici olur. Herkes sever:

“—Aman Yâ Rabbi, şu çocuğa bak, şu adama bak, ne kadar tatlı, pamuk gibi, şeker gibi, melek gibi...”

Herkes sever. Neden? Eğitim gördü de onun için.

Hepimizde kötü huylar olabilir. Ama insan bazen kendisinin kötü huyunu anlamaz, gizli olur. Bazen de çok belli olur. Meselâ çok tembel, çok kendini beğenmiş, çok sinirli, çok kıskanç ya da çok kindar... Bunlar belli olur. Bazısı belli olmaz.

Bazen insan kendisine bile gizli olur. Anlayamadığı için “Ben çok mütevazıyım.” der, tevazuunun altında bile kibir vardır. Damarına bir bassan hop diye zıplar, onun farkında değil. Mürşidi kâmil onu bildiği için tedavi etmesi lazım. Onun için insan kendisini tedavi edemiyor, böyle bir tasavvufî terbiye gerekiyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi kötü huyları atanlardan, iyi huyları alanlardan, sevdiği işleri yapanlardan, sevdiği kul olanlardan, huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği kul olarak varanlardan eylesin... Cennetiyle cemaliyle cümledenizi, cümlemizi müşerref eylesin...

Fâtiha-i şerîfe, mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
17. 03. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

